

De grootste steden in de wereld

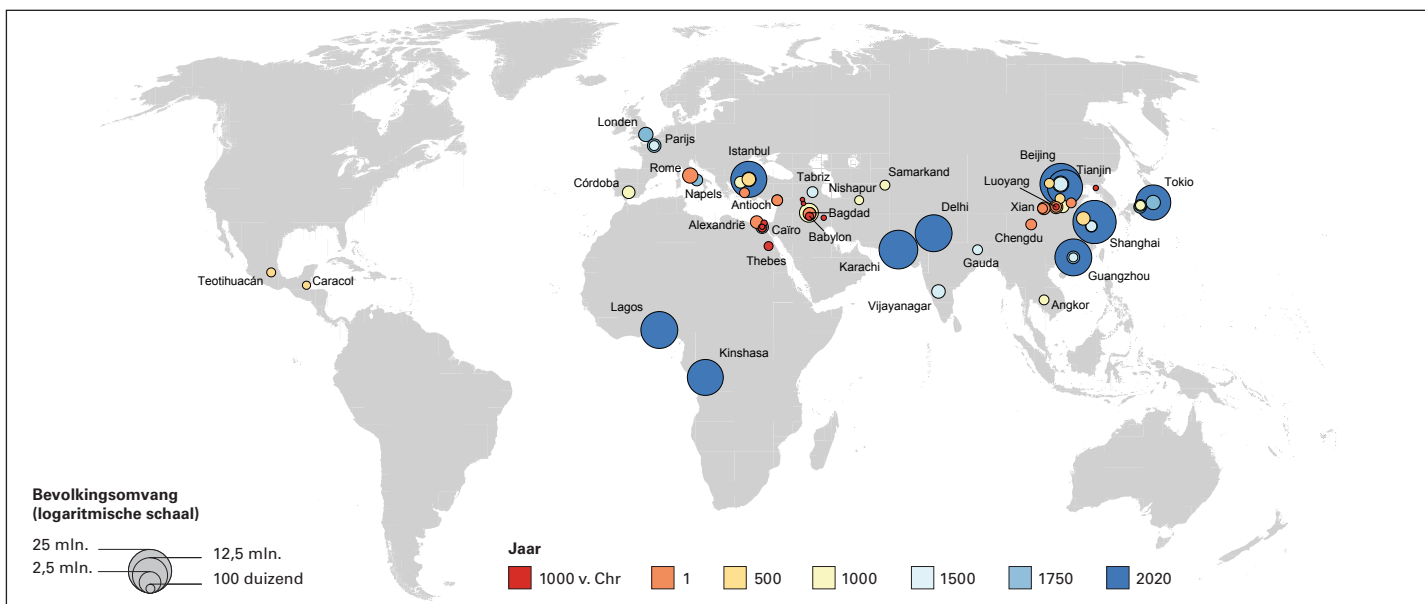
In 2014 hebben de Verenigde Naties 31 oktober uitgeroepen tot 'Wereldstedendag' (World Cities Day) om de aandacht voor de mondiale verstedelijking te bevorderen. Tegenwoordig woont meer dan de helft van de wereldbevolking in stedelijk gebied. Hoe heeft de verstedelijking zich ontwikkeld en wat waren de grootste steden in de loop de tijd?

Sinds het eind van de 19de eeuw is de verstedelijking in de wereld fors toegenomen. Vóór 1800 woonde naar schatting rond de vijf procent van de wereldbevolking in een stedelijk gebied. Rond 1900 was dat toegenomen tot bijna 14 procent. In 1950 was het al bijna 30 procent en inmiddels ruim 57 procent. Volgens prognoses van de Verenigde Naties zal in 2050 naar verwachting ruim twee derde van de wereldbevolking in stedelijk gebied wonen. De verstedelijking begon waarschijnlijk meer dan 4000 jaar geleden in de regio van het huidige Irak. Van daaruit verspreidde het proces van verstedelijking zich richting andere beschavingen zoals het oude Egypte, India en China. We zien dit terug in de plek waar de grootste steden rond het jaar 1000 voor Christus zich bevonden, zoals Thebes in het oude Egypte (de grootste stad destijds met 120 duizend inwoners), Babylon in Mesopotamië en Luoyang in China (zie de kaart). Rond het begin van onze jaartelling verspreidde de verstedelijking zich verder naar het toen machtige Romeinse Rijk met steden als Rome (met 800 duizend inwoners de grootste stad), Alexandrië en Antioch. In dezelfde periode onstonden onder de Handynastie in China ook steeds grotere steden, zoals Xian en Chengdu. Rond het jaar 500 blijft China de top van grote steden domineren, maar zien we de verstedelijking ook toenemen in Amerikaanse beschavingen (zoals de Mayacultuur). Constantinopel (nu Istanbul) was als hoofdstad van het Oost-Romeinse Rijk toen echter de grootste stad met een half miljoen inwoners. Rond het jaar 1000, tijdens het islamitische gouden tijdperk, werd Bagdad de

grootste stad in de wereld met meer dan een miljoen inwoners, gevolgd door het nog steeds omvangrijke Constantinopel. Ook Córdoba kende in haar Moorse tijd een enorme bloeiperiode. Rond 1500, tijdens de Ming-dynastie in China, werd Beijing de hoofdstad van het rijk en de grootste stad in de wereld met bijna 700 duizend inwoners. In het gebied van het huidige India groeiden in diezelfde periode het hindoeïstische Vijayanagara en islamitische Gaur (nu Gauda) uit tot belangrijke steden. Vanaf de 16de eeuw neemt de verstedelijking ook toe in het westen van Europa. In 1500 komt Parijs in de top 10 met 185 duizend inwoners. Rond 1750, ten tijde van de Qing-dynastie in China, was Beijing nog steeds de grootste stad in de wereld (900 duizend inwoners). In die periode nam door de toegenomen economische groei de verstedelijking verder toe in Europa en Japan: Londen en Edo, het huidige Tokio, telden toen bijna 700 duizend inwoners. Amsterdam haalde de top 10 net niet: een elfde plek met 220 duizend inwoners. Door de enorme bevolkingsgroei en toegenomen verstedelijking in de afgelopen decennia zijn de grootste steden in de huidige tijd aanzienlijk groter en uitgegroeid tot megasteden. De nu grootste stad ter wereld, Shanghai, telt bijna 25 miljoen inwoners. China domineert nog steeds de top 10, maar Afrikaanse steden zijn in opkomst. In 2050 zullen Lagos in Nigeria en Kinshasa in Congo waarschijnlijk het grootst zijn met beide rond de 30 miljoen inwoners.

Peter Ekamper, NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit Groningen, e-mail: ekamper@nidi.nl

De tien grootste steden in de wereld rond de jaren 1000 v.Chr., 1, 500, 1000, 1500, 1750 en 2020

Bron: Reba, M.L., F. Reitsma en K.C. Seto (2018), Historical urban population: 3700 BC - AD 2000. Palisades, NewYork: NASA SEDAC.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl of via onze site: nidi.nl/nl/demos/

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Nico van Nimwegen, redacteur Lin Rouvroye, redacteur Juuul Spaan, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	https://nidi.nl/demos
Abonnementen	gratis
Druk	Koninklijke Van der Most
Opmaak	www.up-score.nl

LITERATUUR:

- Grauman, J.V. (1976), Orders of magnitude of the world's urban population in history. *Population Bulletin of the United Nations*, (8), pp. 16-33.
- Reba, M.L. et al. (2016), Spatializing 6,000 years of global urbanization from 3700 BC to AD 2000. *Scientific Data*, 3: 160034.